

Restaureringskonst

Arkitekturen och landskapet

■Landskapet har i alla tider haft en stor betydelse för den fysiska gestaltningen av bebyggelsen. Det arkitektoniska kulturarvet präglas av ett närmast symbiotiskt förhållande till det omgivande landskapet. Bebyggelse, städer och anläggningar placerades på strategiska platser, med respekt för de geologiska och klimatmässiga förhållandena. Arkitekturen formades därmed av de byggmaterial som kunde utvinna lokalt ur växtligheten, marken och skogen. För särskilt påkostade byggnader användes mer långväga och exklusiva material. Arkitekturen formades även av tidens smak och ideal. Spåren efter handens arbete i materialen och den konstnärliga utformningen berättar om olika tiders möjligheter, och de skapar förståelse för vårt eget ursprung.

Restaureringskonsten förhåller sig till tidsliga och rumsliga dimensioner i ett långsiktigt förvaltande av kulturarvet. Det handlar om platsspecifik och lokal förankring, om kunskap om byggteknik och förvaltande över tid. Det handlar om byggnaders förmåga att anpassa sig till olika tiders behov, en kunskap som stämmer överens med dagens hållbarhetsmål. Där finns mycket att hämta, särskilt i en tid av omställning till ett samhälle som återanvänder i stället för överförbrukar sina resurser. Vad kan vi lära oss av det strategiska helhetstänkande som var så självklart för våra förfäder? Vilka möjligheter skapar EU:s nya lag om naturrestaurering, där 20 % av landskap och hav skall återställas?

Det arkitektoniska kulturarvet kan lära oss att tänka i helheter, det kan visa oss vad som fungerar över tid och vad som inte gör det. Det bär på kunskap om resursförvaltning, om vikten av underhåll, om landskapets betydelse och om hur arkitekturen blir bestående. I dag är delar av det byggda kulturarvet hotat av klimatförändringar, och den stora frågan är hur vi kan bevara det. Eller skall vi bevara det, kan vi arbeta med förlust?

Den romerska arkitekten Vitruvius framhöll för mer än två tusen år sedan att god arkitektur kännetecknas av de tre egenskaperna *venustas*, *firmitas* och *utilitas*, vilket betyder att den goda arkitekturen kombinerar skönhet, hållbarhet och användbarhet. Det innebär bland annat att byggnaden är anpassad till den lokala platsen, till de geologiska och klimatmässiga förhållandena, samt att den är återhållsam när det gäller resursförbrukning. Kan kunskapen om detta urgamla förhållningssätt till naturen bidra med något till dagens samhällsbyggande? Kan dessa insikter rent av inspirera till andra sätt att forma samhället än de normer som styr idag? Frågorna är många.

Kursen är projektbaserad och multidisciplinär, allt för att stimulera en aktiv diskussion och kunskapsutbyte mellan olika yrkeskategorier. Den vänder sig till arkitekter, plan-eringsarkitekter, landskapsarkitekter, inredningsarkitekter, antikvarier, journalister, civilingenjörer, konstruktörer, ekonomer, kulturgeografer, med flera. Grundkravet är en masterexamen i arkitektur eller inom ett angränsande område enligt ovan, samt relevant yrkesverksamhet. Annan relevant utbildning i kombination med yrkeserfarenhet inom verksamhetsfältet kan godkännas som reell kompetens.

Kursen Restaureringskonst ägnar läsåret 2025/26 åt ett nyfikat sökande för att förstå samspelet mellan naturen, kulturen och arkitekturen i det byggda kulturarvet. Fyra olika studieobjekt med fokus på södra och norra Sverige samt Stockholm bildar utgångspunkt för studierna. Kursen prövar en ny undervisningsform med ett minskat antal obligatoriska studieveckor i Stockholm, för att skapa förutsättning för studenter från hela landet och Norden att gå utbildningen.

KURSIÑNEHÅLL

Kursen fördjupar restaureringsbegreppet, dess ideologier och tillämpningar. Studenterna utbildas i restaureringskonstens grundläggande metoder och processmodeller utifrån en kritiskt reflekterande metodik. Den grundläggande delen innehåller bl. a restaureringshistoria, restaureringsideologi, uppmätning, inventering, dokumentation, analys och kulturhistorisk värdering. Traditionella material och bygg- och hantverksmetoder undersöks i relation till dagens krav på hållbarhet och resurshantering.

Kunskaperna omsätts i en gestaltande praktik, och till årets tema och kursperioder kopplas projektarbeten där studenterna arbetar i såväl team som enskilt. Lsåret utmynnar i en publikation, slutseminarium och/eller en utställning. Undervisningen innehåller litteraturstudier, föreläsningar, workshops, seminarier, studiebesök och studieresor. I kursen medverkar en rad gästföreläsare och kritiker specialiserade inom respektive område.

KURSUPPLÄGG

Kursen omfattar 60 högskolepoäng och innebär heltidsstudier. Kursen bedrivs genom obligatoriska studiemoment som omfattar schemalagda undervisningsperioder och däremellan självständigt arbete. Utbildningsmoment på engelska och övriga nordiska språk förekommer. Studierna genomförs såväl i team som enskilt. Lsåret avslutas med en publikation, seminarium och utställning som redovisar insikter och kritiskt reflekterar över årets tema.

Schemalagda undervisningsperioder med obligatorisk närvaro uppgår till 15 veckor, varav 10 veckor i Stockholm, resterande kan förläggas lokalt och digitalt. Helgarbete förekommer.

Kursen innehåller någon eller några resor, med målsättning att välja tåg som transportmedel. Student bidrar till kostnad för resa och logi med maximalt 7000 kr/termin, sammanlagt 14 000 kr. De som inte har möjlighet att delta i studieresa ges ersättningsuppgift.

Vissa kursmoment kan vara gemensamma med kursen "Ombyggnadskultur 25/26".

Ansvarig för kursen är professor Lone-Pia Bach.

ANSÖKAN

-Ansökan sker digitalt med CV, motiveringsbrev, examensbevis samt 2-3 relevanta arbetsprov (projekt, uppsats eller motsvarande). Intervjuer av sökande inför antagning kan komma att tillämpas.

-Sista ansökningsdag: 8 april 2025

-Kontakt: Cecilia Berg, studera.postmaster@kkh.se

-Mer info: <https://kkh.se>

Kungl. Konsthögskolan
Flaggmansvägen 1
Box 16315, 103 26 Stockholm
Telefon: 08-614 40 00

Framsida:

Grönsö, snäckpaviljongen

Fotograf: Holger Ellgaard, Wikimedia Commons